

ΡΩΣΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ ΚΟΡΟΛΕΝΚΟ

Ο ΓΕΡΟ ΚΩΔΩΝΟΚΡΟΥΣΤΗΣ

Πασχαλινό διήγημα

ΗΝΕ νύχτα. Μόλις φωτίζει το φεγγάρι. Το χωριό, πέρα εκεί στο δάσος, βρισκόταν βυθισμένο μέσα σε πολλές άχρες.

Όλα είναι γαλήνια και το χωριό κοιμάται.

Κάθε τόσο ακούγεται κανένα σκυλλί που άλγυται και έπειτα όλα ξαναπέφτουν στην ίδια σιωπή.

Κανένα άξονας άμαξιού τρίζει, που και που μέσα στον σκοτεινό δρόμο του δάσους. Είναι οι νυχτερισμένοι καρροτσέρηδες που περνούν.

Μονίχα, έπάνω από λοφίσκο άχτινοβολάει η εκκλησία. Όλα είναι έτοιμα για την νυχτερινή λειτουργία της Άναστάσεως του Χριστού. Στην χονδρή ξύλινη σκάλα του ψηλού καμπαναριού, κάποιος ανεβαίνει με κουρασμένα βήματα. Είναι ο γέρο-κωδωνοκρούστης, που σκαλώνει κρατώντας το φανάρι του, το όποιο φαίνεται εκεί έπάνω, σαν όρχο άστρου...

Ο γέρος κοντανασαίνει ανεβαίνοντας τα άτέλειωτα σκαλοπάτια. Τα πόδια του, δεν τον βασταίνει πια... Έγέρασε πολύ ο κακομοιρός ο Μιχαήλ!... Είναι καρός, σκέφτεται μονάχος του, είναι καρός πια να φωνη για εκεί που θ' αναπαυθή αιώνια. Άλλά φαίνεται πως δεν το θέλει αυτό άκόμα ο Θεός, γιατί δεν του στέλνει το θάνατο να τόν ληρώσει...

Και ένó ο γέρο-κωδωνοκρούστης έχασε τα παιδιά του και τ' έγγονιά του, ένó είδε το χόμα να σκεπάξη ένα σοφό γέροντα και νεώτερο, αυτός μένει άκόμα όρθιος!

Πόσες φορές άνέβηκε έπάνω στο κωδωνοστάσιο, για να σημάνη την Άνάστασι!... Πόσες φορές!... Ούτε και ο ίδιος δεν θυμάται πια!... Του χρόνου που θα είναι; Θα είναι τάχα εκεί για να ξυπνήσει και πάλι με τις ηχηρές κωδωνοκρούσεις του την κοιμισμένη φωνή, η θά κοιμάται κι αυτός πονηρά, κάτω βαθειά, εκεί στην σκοτεινή άχρη του νεκροταφείου; Κίριος είδε.

Αυτός ώστόσο θα είναι πάντα έτοιμος και όταν έλθη ο θάνατος καλός να έλθη!

Και καθώς τά σκέφτεται αυτά ο γέρο-κωδωνοκρούστης κάνει μ' εύλάβεια και πίστη το σταυρό του.

— Μιχαήλ! Μιχαήλ!

Κάποια φωνή άσθενική και τρεμουλιέρα τόν φωνάζει από χωριού.

— Έδó είμαι, δεν με βλέπεις; Άπαρνάει εκείνος από πάνω.

— Όχι δεν σε βλέπω, ξανακούγεται από κάτω ή άσθενική φωνή. Δεν σου φαίνεται ότι είναι όρα για ν' άρχισεις;

Ο Μιχαήλ κιντάει προς τά άσπρα. Μυριάδες τρεμοσβύνουν ή φωτιστές αυτές του Παναγίου Θεού, μες στη βαθύκαλο έκταση τοιαύτου.

— Όχι δεν είναι όρα άκόμα. Η άλετροπόδα είναι πολύ χαμηλά. Νά περιμένουμε λιγάκι...

Ο Μιχαήλ δεν έχει ανάγκη από ρολόγι.

Τά άστρα και ο σφάραγς και ή γη, και το λευκό σύννεφο που είναι εκεί κατά τη δύση και το ζοφωδες δάσος, που θροει μέσα στο σκοτάδι και ο μικρός ο ποταμός, που άκούγεται παρλάζοντας, όλ' αυτά του μιλούν σε μια γλώσσα που έξαινος μόνος την καταλαβαίνει, γιατί κάποια σχέσις και συγγένεια υπάρχει μεταξύ τους. Δεν πέρασαν έτσι τη ζωή του, άπάνω στο καμπαναριό, χωρίς να γνωρισθ ή και να συνδεθ ή στενά με τη μεγάλη φωνή!

Ο Μιχαήλ κάθεται τώρα εκεί, δίπλα στις καμπάνες του και περιμένει την όρα να σημάνη...

Κι' όλη ή παλιά ζωή του, το άπομακρυσμένο παρελθόν ζωντανεύει μπροστά του. Θυμάται την πρώτη ήμερα που πρωτοάνεβηκε εκεί στο καμπαναριό, μαζί με τον πατέρα του... Ήταν τότε ένα μικρό παιδάκι, παρά πολύ μικρό, με την ψυχή γεμάτη από χαρά, και με ξανθά μαλλιά, όλόχρονα που τού τά άνέμιζε ο άέρας. Ο άέρας τότε δεν είχε σκόνη, άλλά μόνον μυρωδιές!...

Τι έβλεπε από εκεί έπάνω τότε.

Άνθρώπους που του φαινότανσαν μικροί σαν μυγίτσες, και το δάσος να ζύνεται άφθονο από το βουνό, και τόν κάμπο να ζάνεται, στο άπειρο βαθειά.

— Τά ίδια που και τώρα βλέπω, διαλογίστηκε.

Έκει, άλλοίμονο του, είχε ζήσει όλη του τη ζωή.

Έκει κατανάλωσε όλόκληρο τόν έαυτο του!

Τι κέρδιος; Τι είδε; Τι έγγνώρισε; Τι χάρησε; Και τι ζητάει; Τι ζητάει; Ά, αυτό το ξέρε! Ζητάει και παρακαλεί, να μη βραδύνη ή γη να του δώσει, σαν καλή μητέρα, την άνάτασι, μέσα στη μαυρή άγκαλιά της!

Και όμως να που έφθασεν ή όρα να σημάνη. Τά άστρα του την δείχνανε και ο γέρο-Μιχαήλ σηκώνεται, κάνει το σημείο του σταυρού κι' άρχίζει να χριπάη τις καμπάνες.

Πρώτα ή μικρές, έπειτα ή μεγάλες, κατόπιν ή χονδροφώνες και τελευταία πια έκείνες που βαρύνουν και σείεται ο τόπος. Και έπειτα όλοι οι ήχοι έννοήσανε σε μια κωδωνοκρούση άρμονική, σε τόνους βαρείς και ήχητους, τών όποιων ή παρατεταμένες άναπάσεις γεμίζανε την νύχτα...

Έπειτα ή καμπάνες σίγησαν.

Άλλοτε, σαν άρχιζε ή λειτουργία, ο γέρο-Μιχαήλ, κατέβαινε άπ' το κωδωνοστάσιο, γονυπετούσας εκεί κοντά στην πορτα, ν' άκούσ η τους ψαλμούς και να προσευχηθ ή στον Θεό του. Τώρα όμως γέρος και δεν άνίρει πια το δόμα. Δεν τόν βαστούν τα πόδια του.

Κάθεται στο μικρό ξύλινο σαματί, και ένó γ'αυτά του βουίζουσε άκόμα από τόνους ήχους τών κωδωνών, βυθίζεται σε άριστους σκέψεις.

Τι σκέπτεται;

Πώς το ξέρε!

Τό μικρό φαναράκι του μόλις φωτίζει γύρω του. Άπάνω από το κεφάλι του, ο όρειγάλκος τών κωδωνών, εξακολουθεί, θαρρείς, να φωνή, και από κάτω από τόν ναό, άνεβαίνουν ή ψαλμοδιές, άσθενείς γιατί αυτός βρισκόταν πολύ ψηλά, και ή αέρα του θωπεύει τα μαλλιά του.

Τό κεφάλι του τώρα γέρνει προς τό στήθος. Στο μάλω του ζωντανεύουν πάλι ή άναμνήσεις του παλιού καιρού.

Άσφαινα καθαρές, σαν άσημένιες, άκούγονται φωνές παιδιών μες από την εκκλησία. Μπρός στην Άγια Τράπεζα, ο γέρο-τεφός, ο πάτερ-Μισαήλ, που έχει πεθάνει έδω και τόσα χρόνια, λειτουργάει με τη γλυκειά του την φωνή. Τά κεφάλια τών χωρικών, που προσκυνάνε, σκύβουν και σηκώνονται, σαν τά στάγια, που τά φρονιά ο άνεμος. Νάτους! Νάτους! Όλους τούς γνωρίζει ο κωδωνοκρούστης μας.

Άλλοίμονο! Πώς γίνεται αυτό! Όλοι αυτοί είναι πεθαμένοι πια... Πώς βρέθηκαν εκεί!...

Νά εκεί κάτω στο άκρικό στασίδι, ο πατέρας του, και γονατισμένος δίπλα του, ο άδελφός του... Νά και αυτός ο ίδιος ο Μιχαήλ, νέος και γερός, με κόκκινα μάγουλά και χαροπό το πρόσωπό του... Πόσα ή ζωή δεν τού υπόσχεται!...

Πού είναι όμως εκείνη ή εύτυχία!

Και ή σκέψης του, σαν μεγάλες λιμπαρές άναμμένες, φωτίζουσε το παρελθόν του... Τι μόχθοι μέχρις έξανήλωσε και έπειτα τι πόνοι και πόση άθλιότης!... Πού είναι λοιπόν ή εύτυχία!...

Η τύχη, ή είμαρμένη, ή σκληρή, ρυτίδωσε το πρόσωπό του, κύρτωσε την καρμωστή την όρα του, και έβαλε τά χείλη του, να παραπονώνται όλοένα...

Κι' ή είκόνη της νεανικής του ήλιζιές περνούν-περνούν αδιάκαπα.

Νά εκεί κάτω, στον γυναικωνιτη άριστέρα, μέσα στις άλλες γυναίκες, διακρίνει και την ίδιική του.

Ήταν μια άγαθή γυναίκα... Ο Θεός να τη συχωρήσει!

Τι λύτες τράβηξε ή φτωχή! Πολλές!... Η στερησιές, ή σκληρή δουλειά, ή πίκρα και ή θλίψεις την έμύραναν γρήγορα... Τά μάτια της έγιναν θαμπά και δεν εκφάραζον πια, παρά την έσχατη όμορμη μέσα στη δυστυχία και τόν φόβο ήγη έλθ η καμιά

Η ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΜΑΣ

Δύο Καλοί Φίλοι

ΝΕΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΟΙΗΤΑΙ

ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Γραμμένα για το «Μπουκέτο»

"Όταν βραδιάζει, μέσα μου ζυμνούν τα περασμένα ζυμνούν άργα, σά μουσικές νεκρές από καιρό — σά μουσικές που χάθηκαν, και πους τις λατράω, κι' έρχονται πάλι, μαγικά κι' ανέλπιστα, σε μένα

Πόθοι, παρίονα παλιά, νοσταλγικές φωνές, λόγια βαθεία κι' άξελαστα, κι' ώστόσο ξεχασμένα, παράξενες χιμαρικές αγάπες μακρινές, όπως ή δοξα της αύγης, ύψώνονται σε μένα!

Μιά βρώση τότε μαγική μου λύνεται ξανά, και τό τραγούδι ρυθμικό στά χείλη μου ανεβαίνει, — ένα τραγούδι καθαρό καθώς τό δειλινά, ποι μένα του λυτρώνονται και ζούν οι πεθαμένοι...

ΓΡΑΜΜΑ

Θυμάμαι, ενώ χορεύατε στη μαμαρένα σάλα, σταθήκαμε μιά στάλα— και μόλις πως θα ξαναρχή— για νά χαρώ, ποιός ξαίρω! μετά τό καινούρι.

Και τη στιγμή που βγαίνατε στη στέγη τη μεγάλη, μου τό ξανάτε πάλι— κι' άπάνω κει χορεύατε— χορεύατε σά φίλοι, κι' ένα φίλι στα χείλη.

Πήσατε τό φινότορο, κι αυτός βορρας σπύλων, κι' είν' ή καρδιά μου μόνι, ζωντοζώνω ή παγονιά, τό σύννεφο κι' ή αίσθη— και τί θα γίνο τώρα...

Σούλαρα δέκα χρόνια, τό πέντε λεπτομένα τό δε μούραρες ούτ' ένα! σούσιτα μωρετίσματα με κάποιο γέινού σου τό δέν έλαρα δέκα σου.

Τογα στό δρόμο που περνώ, με μάτι κορραμένο, και δέ σε περιμένο, μοναχά στίχο και κοιτό— και θλίβομαι μιά στάλα, τη μαμαρένα σάλα.

"Όμοι έκεινο τό φίλι, που δόσαμε σά φίλοι, μου τρανέει τό χείλη, τόχο για καταδίχη μου, και για παρηγορία μου, κρημένο την καρδιά μου.

ΕΝΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΜΑΚΡΥΝΟ

Την ώρα που μαινόναμε τά πρώτα ροδά της αύγης, ένα τραγούδι μακρυνο, στα περατά του δρόμου, ήρθε και πήρασε δειλά, σά νά μόν άργαζε στη ρή, άτ' τό παράδρο μου.

Κ' έτοι που ξάτηνα με μιάς, ηέσ'αμ' τόν έννο τοράθι, σά μαγεμένος γρησά στον ήχο τό κεφάλι, —κ' είπα πως ήταν ή ψυχή κάποιου παιδιού που έχε χαθεί, και με θυμοναι πάλι...

Την άκουγα, στα σκοτεινά ανά-οργα νά περπατεί, —κ' όταν ελάθη, βάραν άργα τό βλέφαρά μου, και δάκρυσαν τά μάτια μου, χωρίς νά ξαίρω τό γιατί, —μπορεί κι' άτ' τη χαρα μου...

ΝΑΠΟΛΕΩΝ ΛΑΠΑΘΙΩΤΗΣ

ΤΙ ΓΙΝΕΤΑΙ ΑΛΛΟΥ

ΕΞΕ Ο ΜΠΟΥΚΕΤΟ...

Τελειωτός, σ' ένα επαρχικό θέατρο στη Γαλλία, παζάρηκε ή όπερα ενός μουσουργού του τόπου εκείνου. Οι έχθροι του καλλιτέχον άπεράσαν να διαφρανώσουν μιά γλακα νά αποδοκιμάσουν τό έργο και νά το κτερίσουν. Έτσι και έγινε. Στην πρεμιέρα, ήχηρά σφύρηματα ύπεδέχθησαν τά πρώτα τραγούδια. Η παράστασις δέν μπόρεσε νά συνεχισθή και ό άστρινόμος του τόπου τόν όποιον έτροζέαν άμέσως και φώναξαν, άπέλιχε τους θυρωρούδας ότι θα τους βγάλή έξω, αν δέν πάσουν νά σφρηώσουν.

— "Όπως πληρώνει για νά δη θέατρο, έχει και τό δικαίωμα να σφρηά, είτε τότε κάποιος, από τό ύπερω, ένθυμηρήσει σπεινον στίχον του Μπουκέτο.

— Πούδς τό είτε αυτό; φώηρος τότε ό άστρινόμος.

— Ό Μπουκέτο! φώναζε τό πλός. —"Ό Μπουκέτο! νάβηθ' άμέσως έξω, πριν του σπάσω τα κόκκαλα! αποκαθήκηθ' θνημένος ή αντίπρόσωπος του νόμου, χωρίς νά ξερη ότι ό Μπουκέτο πέθανε πρό άρχαίων είκοσάδων έτών...

νέα συμφορά, πιο μεγάλη από τις άλλες, κι' αύξηση τά δεινά τους... Δέν τους έμεινε πειά, παρά μόνάχα ένα παιδι, ή έλπίδα κι' ή χαρά των, και τό έχασαν κι' αυτό... Που εινε λοιπόν ή εύτυχία;... Νά τώρα εκείνος ό πλούσιος έχθρός του Γ'ονατιστός προσεύχεται κι' αυτός! Τόν βλέπει και φωνακάνει ή καρδιά του! Αυτόδ με τά παιδιά του, με την εύτυχία του, με όλα τά καλά του... Και εινε τόσο άδικος, τόσο κακόψυχος, τόσο θεομπαίκτης!...

— Μιχαήλ! Έ Μιχαήλ! Κοιμάσαι καλέ; ακούγονται φωνές από κάτω.

— Ποιό! Φωνάζει ό γέρο - χαμπανοκορούστης και πετιέται στη στιγμή όρθός! Πού τό έπαθα αυτό Χριστέ μου!...

Κι' άρπάζει τά σκονιά. Κάτω γίνεται Ανάστασις. Ένα πλήθος χορωδών λάμπει με τις γιορτινές στολές του. Διάχρυσά τά έξαπτεύγα, χρυσοποικιλτες της εκκλησίας ή σημαίες άγχινοβολούν στη λάμψη των λαμπάδων.

Φωνές χαράς φτάνουν ως επάνω στο χαμπαναριό.

— Χριστός Ανέστη!...

Και ή χαρούσση αυτή βοή, άντηχει ζωηρή, μέσα στην καρδιά του αγαθού γέρου. Του φαίνεται, πως μέσα στο σκοτάδι, ή λαμπάδες φέγγουν ζωηρότερα, τό Χριστός Ανέστη! εινε πιο χαρούμενο, τά λάβαρά και ή σημαίες πως ανεμίζουν πιο άλαφρά, και ό άγεμος παίρνει μαζί του στό ήγη, και ανταμώνει σε μιά άρμονία τις ψαλμωδίες των πιστών και τους ήχους των κωδόνων...

Ποτέ ό γέρος δέν είχε σημάει έτσι! Θα νόμιζε κανείς, ότι όλη ή καρδιά του, είχε μητ μέσα στον όρειχαλο. Οι καμπάνες που έ-δογονότο στέλνοντα στον ουρανό τους ήχους των, νόμιζε κανείς πως άλλοτε έγκαιραν και άλλοτε γελούσαν.

Και τό άσπρα φέγγαγε τώρα πειά ζωηρά και ή άρμονίες των κωδόνων, κατέβηκαν στη γή, σαν παρατεταμένες βοήθειες άγάπης.

Η πιο βαρεία καμπάνα, έδούποζε από τις άλλες, με την δυνατή της τη φωνή.

Χριστός Ανέστη!

Και ή δυο άλλες καμπάνες με τό διαπεραστικό τους ήχο επανέλαμβαναν χαρμύσσηνα, με τά χαλά τους χείλη:

Χριστός Ανέστη!

Και ή δυο άλλες ή λεπτόηχες, όμοιες με φωνές παιδιών, που χανόντουσαν μέσα στην ψαλμοδία των άνδριχών φωνών, έστειλαν γρήγορα-γρήγορα με μιά όρμητική ταχύτητα τους διαπεραστικούς τόνους, επαναλαμβάνοντας σαν νά συναγωνίζοντο:

Χριστός Ανέστη!

Ό άνεμος, που χτυπούσε τό πρόσωτο του Μιχαήλ, καθώς έμπανε μέσα στο παλιό κωδονοστάσιο, που οσιότανε, θαρρείς, από τό θεμέλιό του, ήταν σά νά επαναλάμβανε κι' εκείνος:

Χριστός Ανέστη!

Τότε ό Μιχαήλ ληρομήνησε την γεμάτη από πιζρες και άδικίες και βάσανα ζωή του, ληρομήνησε πως ήταν μόνος στον κόσμο, σαν ένα κοίτσουρο που τό τάζασε ή καταγίδα.

Άκουγε τις καμπάνες νά κλαίνε και νά τραγουδούν μαζί και νόμιζε ότι ήταν περικυκλωμένος από τά παιδιά του και τά εγγονάκια του. Του φάνηκε ότι άκουγε τις φωνές τους, την χαρούσιμη φωνή των μεγάλων των παιδιών, τη λεπτή των μικρών φωνή και ότι ή φωνές αυτές αποτελούσαν όλη την άρμονία εκείνη και ύμνούσαν την εύτυχία και την χαρά, που ποτέ δέν είχε γνωρίσει ό φτωχός!

Και με τεντωμένα τά χείρα, τη σπονδυλική του στήλη κρητομένη, τραβεί-τραβεί τά σκονιά ό γέρο-κωδονοκορούστης! Και δάκρυα θολώνουνε τά μάτια του και ή καρδιά του συγχινείται βαθεία πάλ-λοντας ζωηρά, μέσα στην γλυκειά εκείνη πλάγη!...

Όλος ό κόσμος από κάτω άκουγε, την έκτακτη, την παράδοξη εκείνη κωδονοκορούσια και όλοι λέγανε ότι ποτέ δέν είχε σημάει έτσι ό γέρο-Μιχαήλ!...

Άξαφνα ή μεγάλη καμπάνα εσίγησε άπότομα... Και ή μικρόε καμπάνες άφηκανε κι' αυτές λίγους λιγοηχημένους ήχους κι' έπειτα έρόσπασαν κι' αυτές, σαν νά ήθελαν ν' άκούσουν, τον ύστατό ήχο της μεγάλης καμπάνας που έβρινε και όμοιος με παράπονο, παρατεινότανε στο κενό...

Ό Μιχαήλ είχε σφρασιτή επάνω στο ξυλόνιο σκαμνι του... Άπάνω στά μάγουλά του, που είχαν άσφρηξει, σά νά ήταν κέρινα, δυο δάκρυα, τά τελευταία, κλυόσαν ανά-οργα.

Ό! σεις από κάτω Χριστιανοί, βρητε τον άντικαταστάτη του. Ό γέρο-κωδονοκορούστης δέν θα σημάνη πλέον!

ΚΟΡΟΛΕΓΚΟ

ΠΩΣ ΕΤΡΕΛΛΑΘΗΚΕ!...

"Ενας άρχαίος συγγραφεύς αναφέρει ότι κάποιος Αθηναίος είδε μιά νύχτα στον ύπνο του ότι είχε τρελλαθή. Το όνειρό του αυτό τό έκανε τόσο μεγάλη έντύπωση, ώστε, την άλλη μέρα τό πρωί, όταν έξόπνησε, άρχισε, για... επαναλαμβάνη τις τρέλλες τις όποιες είχε δη πως έκανε στον ύπνο του, στο τέλος δε κατέληξε νά τρελλαθή σάληφθινα.

